

‘Elegia per un americà’, de Siri Hustvedt, ja es troba en reedició per la gran acollida que ha tingut ■ PERE VIRGILI

‘Elegia per un americà’, quarta obra de narrativa de Siri Hustvedt, explora l’existència del jo i la relació entre memòria i identitat

“L’elecció d’Obama em va fer feliç”

Alexandra Aragón
BARCELONA

“L’elecció d’Obama em va fer completament feliç”, afirma la novel·lista i poeta nord-americana Siri Hustvedt, autora d’*Elegia per un americà* (Empúries i Anagrama). “Per fi tenim un president intel·lectual a la Casa Blanca. Feia molt de temps que no en teníem cap”, va afegir. Hustvedt, companya del també escriptor Paul Auster, ha declarat sentir “una alegria total” pel nomenament de Barack Obama com a president dels EUA durant la presentació de la seva quarta novel·la, *Elegia per un americà*, precedida d’*Allò que vaig estimar* (Angle).

Després de la mort de Lars Davidsen, els seus fills, el psicoterapeuta Erik i la filòsofa Inga comencen a investigar el passat del seu pare a partir d’un diari personal. Paral·lelament, l’Inga s’assabenta de veritats sobre el seu marit, mort cinc anys enrere; i

l’Erik, divorciat de fa poc, intenta refer la seva vida amb una nova veïna. No obstant, “els secrets reals del llibre no es troben en la trama –adverteix Hustvedt–. La tensió no s’acaba amb la trama, sinó que ha de reverberar més enllà”.

A partir de la combinació d’aquestes tres accions, l’obra aprofundeix en l’anàlisi de les persones, en quina és la identitat dels éssers humans. “Existeix el jo?”, es

pregunta Hustvedt, i afegeix: “Encara estic intentant esbrinar per què la gent és com és, i és fascinant: no hi ha una resposta”. Al llarg de la novel·la, l’autora intenta buscar una resposta a aquest tema utilitzant la psicoteràpia, la neurobiologia i la filosofia, tres camps de recerca que Hustvedt considera que cal unir per poder encarar els misteris del jo.

Elegia per un americà va néixer a partir d’una imatge

visual recurrent que s’apareixia a Hustvedt: enmig de l’habitació d’una granja hi havia un taüt amb una noia estirada dins i, de sobte, la noia s’aixecava. Aquesta imatge, que l’autora relaciona amb la idea de la resurrecció, va ser el detonant de la novel·la. No obstant, al llarg del llibre la resurrecció no apareix com a fenomen sobrenatural, sinó com un “tema subjacent als personatges, perso-

nes que tornen a la vida, que es reinventen”. En aquest procés hi juga un paper important la memòria, la dualitat entre el recordar i l’oblidar i entre el dir i el no-dir, dualitats que l’autora confessa que sentia d’una manera física mentre escrivia.

Per a l’elaboració de la novel·la, Siri Hustvedt, a més d’assistir a xerrades i classes sobre narrativa mèdica, va treballar en un taller d’escriptura amb pacients psiquiàtrics, experiència que li va descobrir que l’escriptura era una eina terapèutica: “Escriure forma part del procés de digerir el dolor”, afirma. El llibre, tot i ser una obra de ficció, inclou elements de no-ficció: el que es presenta com el diari de Lars Davidsen són fragments copiats literalment de les memòries de Lloyd Hustvedt, pare de l’escriptora, mort el 2003.

Actualment l’autora treballa en un assaig sobre neurologia, “serà una visita guiada pel sistema nerviós”. ■

El discurs heroic de l’11-S o la gran mentida

Els atemptats de l’11 de setembre del 2001 als EUA i, sobretot, el tractament que els mitjans en van fer és un dels temes als quals Siri Hustvedt dedica diverses pàgines a *Elegia per un americà*: “Les imatges espectaculars, les veus beates que anunciaven el final de la ironia mentre les ironies més cruels es multiplicaven l’una sobre l’altra”, hi llegim. L’autora explica que, en aquest

aspecte, el seu posicionament és molt proper al parer d’Inga, una de les protagonistes del llibre. Després de l’11-S, afirma Hustvedt, “els mitjans van sentir la necessitat de construir una narrativa heroica amb banderes americanes i els bombers com a herois grecs: es volia donar un sentit a l’absurd”. Tot i que la reacció dels mitjans es pot considerar natural, l’autora explica que, en aquest

discurs que era una “mentida”. Hustvedt qualifica el tractament dels mitjans de “narrativa estereotipada i patriòtica”, una narrativa que presenta com a inferiors els altres: “Tot i que el nacionalisme i el patriotisme de vegades poden ser útils, en la majoria dels casos són més perjudicials que no pas positius, i d’això en trobem exemples al llarg de la història”, afirma l’autora.

Crítica cançó

Pere Pons

Actoràs!

La diferència

Albert Pla
Teatre Lliure, 25 de gener

Poques propostes musicals tenen tan justificada la seva representació al damunt de l’escenari d’un teatre com la que ofereix Albert Pla. En termes formals, perquè el seu plantejament escènic exigeix unes prestacions tècniques que han de filar molt prim amb la llum, el so i el silenci, que difícilment podria obtenir en una sala de concerts. Però sobretot perquè, més que un cantant, un músic o un ordidor d’històries, sota la pell d’Albert Pla s’hi amaga un actoràs de la paraula, del gest i de l’expressió com n’hi ha pocs, que té la capacitat de mantenir atrapat el públic dues hores sense interrupció mentre li explica històries on combina la mel i la fel de la vida que tots coneixem.

Pla explica històries on combina la mel i la fel de la vida

Impressionava veure la passada tarda de diumenge, després d’haver omplert les quatre nits anteriors les butaques del Teatre Lliure, com aquell sol artista amb el seu parrac característic, botes de muntanya i mitjons de clown, tenia abduïts tots els presents amb els seus relats, on es combinen per igual les misèries i les glòries de la nostra espècie. Aquest 2009 farà vint anys de la seva irrupció en el camp de la cançó i vé a saber si en clau de celebració íntima va escollir per tancar l’espectacle una de les peces més recordades d’aquells primers temps: *Papa, jo vull ser torero*. De llavors ençà la carrera d’Albert Pla ha fet tota mena de tombarelles i piruetes i fins i tot algun salt mortal, però sempre s’ha mantingut coherent amb un món propi, cosa que li ha assegurat la fidelitat d’un públic amb qui, ara més que mai, empatitza al màxim des del reduccionisme de l’home-espectacle. Conscient que la fórmula del *menys és més* el fa encara més poderós, l’aplica amb eficàcia i aconsegueix sortir de la sala amb el públic rendit als seus peus.